

Abstrakt

Tato diplomová práce se věnuje vybraným otázkám trestní odpovědnosti právnických osob. Zákon č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim nabyl účinnosti dne 1. 1. 2012. Česká republika přijetím odpovídající právní úpravy nejen dostala svým mezinárodním závazkům, ale zároveň zareagovala na skutečnost, že se právnické osoby stávají nástroji k páchání závažných druhů a forem kriminality.

Cílem předkládané diplomové práce je rozbor podmínek trestní odpovědnosti právnických osob ve vzájemných souvislostech, s přihlédnutím ke kladům a záporům účinné právní úpravy. Předpokladem pro předložení uceleného rozboru tohoto specifického úseku právní úpravy zákona o trestní odpovědnosti právnických osob bylo studium obecných otázek deliktní odpovědnosti právnických osob.

Text diplomové práce je rozčleněn do tří hlavních částí, které jsou dále tvořeny kapitolami, jejich oddíly a pododdíly. První část se zaměřuje na teoretické otázky trestní odpovědnosti právnických osob, mezi které spadají koncepce deliktní odpovědnosti právnických osob a argumenty pro a proti zavedení trestní odpovědnosti právnických osob.

Druhá část diplomové práce sleduje cestu k přijetí zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, zaměřuje se na předmět nové zákonné úpravy a na její vztah k jiným právním předpisům. Pojednává také o nových zásadách trestního práva hmotného, jejichž začlenění do českého právního řádu je s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob neodmyslitelně spjato.

Samotným jádrem předkládané diplomové práce a její nejrozsáhlejší částí je část třetí, která se zabývá podmínkami trestní odpovědnosti právnických osob. Nejprve je rozebrán okruh společenských vztahů, v nichž se zákon uplatňuje, tzn. časová, místní, osobní a věcná působnost zákona. Následuje výklad o právnické osobě v postavení pachatele trestného činu, kterému vzhledem k absenci příslušné právní úpravy v zákoně o trestní odpovědnosti právnických osob, předchází shrnutí pojmových a individualizujících znaků právnické osoby, tak jak jsou vymezeny občanským právem.

V části třetí jsou dále rozebrány předpoklady spáchání trestného činu právnickou osobou, mezi které lze zařadit požadavek protiprávnosti činu (naplnění některé ze skutkových podstat zmíněných v § 7 ZTOPO), jednání zákonem stanovených osob či

orgánů, které tak činí jménem, v zájmu nebo v rámci činnosti právnické osoby a v neposlední řadě samotné jádro zákona – požadavek přičitatelnosti trestného činu právnické osobě. Zajímavé je rovněž pojednání věnující osamostatnění trestní odpovědnosti právnické osoby a trestní odpovědnosti právního nástupce právnické osoby. Nedílnou součástí této práce je rovněž výklad k podmínkám zániku trestní odpovědnosti právnických osob.

V závěru práce jsou v úvahách de lege ferenda zmíněny některé nedostatky účinné právní úpravy.